

про художні особливості портрету та розвитку їх аналітичних та творчих навичок. Вивчення творчості Миколи Підгорного дає можливість краще розуміти його художній стиль та його внесок у портретний живопис.

Список використаної літератури

1. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі : метод. посібн. для вчителів. К. : Шк. Світ, 2012. 128 с.
2. Мистецтво : навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9>
3. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретикометодологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 201

Нагорний В.,
кандидат історичних наук, доцент,
методист,
Комунальний заклад Полтавської обласної ради
«Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді»
(м. Полтава)

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ СЕКЦІЇ «МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО» У ПОЛТАВСЬКОМУ ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ВІДДІЛЕННІ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ У 2019-2023 рр.

Робота з обдарованою учнівською молоддю є одним із пріоритетних напрямків функціонування освітнього простору України в умовах викликів, які постали перед суспільством упродовж останніх років. Одним із наймасштабніших інтелектуальних змагань учнівської молоді є Всеукраїнський конкурс-захист учнівських науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (далі по тексті – Конкурс-захист), який щороку за приблизними підрахунками залучає до своєї орбіти більш як 100 тис. учасників.

Координатором манівського руху в Полтавському територіальному відділенні Малої академії наук України є Комунальний заклад Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді», яка розпочала свою діяльність як окрема юридична особа ще із 2012 року [5]. Окрім конкурсів обласного рівня, організації наукових шкіл, лекторіїв, навчально-

тренувальних зборів тощо, освітній заклад здійснює модерує проведення II (обласного етапу) Конкурсу-захисту. Конкурс-захист проводиться у відділеннях.

Літературознавство, фольклористика та мистецтвознавство ↗	Мовознавство ↗
Філософія та суспільствознавство ↗	Історія ↗
Науки про Землю ↗	Технічні науки ↗
Інформаційні технології ↗	Математика ↗
Фізика і астрономія ↗	Економіка ↗
Хімія та біологія ↗	Екологія та аграрні науки ↗

Табл.1. Відділення Малої академії наук України [4]

У відділенні «Літературознавство, фольклористики та мистецтвознавство» функціонує секція «Мистецтвознавство», де юні науковці можуть здійснювати мистецтвознавчі пошуки.

На думку автора, сталий розвиток наукової секції на теренах територіального відділення демонструє найперше її кількісний склад, а значить і зацікавленість мистецтвознавчою тематикою у закладах середньої освіти регіону. Важливим показником є і науковий рівень самих робіт. А звідси – і результативність виступу переможців секції у фінальному III етапі Конкурсу-захисту, організатором якого виступає Національний центр «Мала академія наук України».

Отож, розглянемо кількісні та якісні показники розвитку секції на теренах Полтавщини упродовж останніх п'яти навчальних років. Цей хронологічний проміжок видається логічним для аналізу з точки зору пошуку основних закономірностей та охоплення «доковідного» та «довоєнного» етапу розвитку українського освітнього простору.

На таблиці нижче можна побачити динаміку чисельності учасників секції «Мистецтвознавство» упродовж досліджуваного періоду.

Навчальний рік	Кількість учасників II етапу
2018-2019	26
2019-2020	33
2020-2021	14
2021-2022	17
2022-2023	17

Табл. 2. Кількісний склад учасників секції «Мистецтвознавство» у II етапі Конкурсу-захисту (2018-2023 р.р) [1–3]

Аналіз цих показників демонструє загальні тенденції, які мали місце і в манівському просторі Полтавського територіального відділення зокрема, і в освітньому загалом. До початку пандемії секція демонструвала сталий позитивний кількісний ріст. 2020-2021 н. р. став переломним у форматі проведення Конкурсу-захисту, оскільки через поширення хвороби та призупинення проведення всеукраїнських предметних олімпіад та інших учнівських конкурсів, його вдалося «врятувати» та перевести у дистанційний формат, у якому він власне має відбуватися і по сьогодні. Але через зростання рівня захворюваності на Полтавщині, першими невпевненими кроками у дистанційному навчанні, технічними проблемами у окремих учасників з доступом до мережі Інтернет, наявністю необхідного програмного забезпечення, наявністю потрібних гаджетів із підтримкою відеозв'язку, кількість учасників обласного етапу значно зменшилася.

2021-2022 н. р. та 2022-2023 н. р. демонструють поступове оговтування учасників освітнього простору від пандемії. Початок російсько-української війни 24 лютого 2022 року не вплинув на обласний етап, оскільки його тоді було проведено з 11 по 14 лютого, якраз напередодні початку російської агресії (23.02.2022 р. було видано Наказ Департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації про підсумки його проведення).

У 2022-2023 н. р. обласний етап відбувся традиційно у дистанційному форматі 25-26 лютого. Попри повітряні тривоги, учасники змогли достойно захистити свої проєкти. Очікування щодо кількісної участі у секції від територіальних громад були неоднозначними. Всі учасники цього дійства

розуміли, в яких умовах доводилося працювати науковим керівникам, учням: відсутність світла, Інтернету, тепла. Але це абсолютно не послабило кількісний склад секції, і він залишився на рівні попереднього навчального року – 17 учасників. За кількістю секція «Мистецтвознавство» залишається однією з найчисельніших у Полтавському територіальному відділенні.

Не менш важливо прослідкувати результативність участь переможців секції у фінальному III етапі Конкурсу-захисту.

№	Навчальний рік	П.І.П. фіналіста	Клас	Заклад освіти ²	Результат виступу
1.	2018-2019	Спесовська Еліна	11	Полтавська гімназія № 13	III місце
2.	2019-2020	Байдікова Кристина	11	Кременчуцький ліцей № 11 «Гарант»	учасник
3.	2020-2021	Чібішева Марта	11	Полтавська гімназія № 33	III місце
4.	2021-2022	Зацеркляний Олександр	11	Науковий ліцей «Політ» при Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А. С. Макаренка	III місце
5.	2022-2023	Кіян Софія	11	Лубенська спеціалізована школа I – III ступенів № 6 Лубенської міської ради Полтавської області	Конкурс триває

Табл. 3. Результативність участі фіналістів у III етапі Конкурсу-захисту (2018-2023 рр.) [1–3]

Таким чином, як бачимо, учасники III етапу демонструють достойні показники участі у фіналі Конкурсу-захисту, секція стала традиційно «бронзовою» для Полтавського територіального відділення МАН України. Звичайно, прагнемо до кращих результатів, тішимося і цими здобутками.

Тематика фінальних проєктів була різною. Так, Спесовська Е. виконала роботу на тему: «Творчість Бабенка Олександра Олексійовича в контексті традиційного решетилівського рослинного килимарства». У епіцентрі пошуків Байдікової К. постало наївне мистецтво, а саме «Наївне мистецтво у контексті

² Назви закладів освіти вказуються на момент проведення II етапу.

сучасної національної культури (на прикладі творчості Поліни Райко та Бабусі Мозес)». Чібішева М. зацікавилась проблемою «Інсталяція як форма вираження актуальних проблем у рамках напряму еко-арт». Зацеркляний О. провів досить вдалі наукові пошуки на тему: «Художній світ народних майстрів Полтавщини – Тетяни й Миколи Зацеркляних». Цьогорічна фіналістка Кіян С. бере участь у III етапі з темою: «Графічні натюрморти в творчості лубенської художниці Любові Початко» [1–3]. Слід відмітити, що розробка мистецтвознавчих проблем краєзнавчого регіонального характеру за умови належного наукового рівня виконання приносить успіх учаснику і на II і на III етапі Конкурсу-захисту.

Сталий розвиток секції значною мірою залежить від членів журі відповідного етапу, які неупереджено та об'єктивно визначають переможців, також, що дуже важливо, дають важливі для учасників та їхніх наукових керівників поради щодо вдосконалення своїх проєктів у майбутньому, усунення допущених методологічних та змістовних хиб у мистецтвознавчих пошуках. Здавна секцією на теренах Полтавщини опікуються Зіненко Тетяна Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» та Саєнко Тетяна Валентинівна, кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Поважні науковиці не тільки беруть участь у Конкурсі-захисті як члени журі, але й залюбки долучаються до проведення навчально-тренувальних зборів та інших просвітницьких заходів, які здійснює Полтавська обласна Мала академія наук з метою популяризації науково-пошукової роботи у сфері мистецтвознавства.

Отож, можемо прийти до таких висновків. В складних умовах воєнного часу та постковідного освітнього простору робота з обдарованою молоддю є важливим напрямом та завданням, яке стоїть перед освітянами Полтавщини. Важливим досвідом для юного таланту стає участь у Конкурсі-захисті, а своє прагнення до мистецтвознавчих пошуків він може реалізувати у секції

«Мистецтвознавство», яка стало та успішно функціонує у Полтавському територіальному відділенні МАН України.

Список використаної літератури

1. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2019. 157 с.
2. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2020. 142 с.
3. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2021. 118 с.
4. Офіційний сайт Національного центру Мала академія наук України. URL: <http://man.gov.ua/ua> (дата звернення 10.05.2023).
5. Офіційний сайт Комунального закладу Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді». URL: <http://poltava.man.gov.ua>. (дата звернення 11.05.2023).
6. Про затвердження Правил проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України: Наказ Міністерства освіти і науки України № 147 від 8.02.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0441-21#Text> (дата звернення: 10.05.2023).

Омельницька Н.,

викладач,

Полтавська міська школа мистецтв

«Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко

(м. Полтава)

ВОКАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ

ВІДДІЛУ ПОЧАТКОВОГО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ШКОЛИ МИСТЕЦТВ

Серед основоположних цінностей народу України на чільному місці завжди були розум, освіченість, шанобливе ставлення до старших. Такі цінності намагалися прищепити дитині змалку. Усі дослідження свідчать про величезний вплив дошкільного виховання на інтелектуальний розвиток дитини та її подальші академічні успіхи. Дбати ж про те, щоб дитина отримала належне виховання має не лише родина та держава, а й уся творча спільнота